No. 219. 1839

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zaturdag 14 September.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, in aanmerking nemende dat door den lagen waterstand in de rivieren en grachten binnen deze Stad, vele pompen en putten geen genoegzaam water meer opleveren, om daarvan anders dan het volstrekt noodige gebruik te maken.

Brengen ter kennisse der Ingezetenen, dat het provisioneel is verboden om Stads-straten, pleinen en stoepen met water te schuren en schrobben; met waarschuwing, dat degenen welke bevonden worden dit verbod te overtreden, zullen vervallen in eene boete van drie gulden; zullende echter de Straatgoten bij voortduring behoorlijk moeten gereinigd en doorgeveegd worden.

Wordende den Kommissaris van Policie gelast op de naarkoming dezes toe te zien en door zijne Agenten te doen toezien.

BREDA, den 12. September 1839.

DE ROY vt.

Ter ordonnancie van denzelven,

De Secretaris der Stad;

H. W. SCHAUIKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 11den September.

Door een der dagbladen van Marseille werd voor eenige dagen vermeld, en sedert weder tegen gesproken, dat Rusland en Pruissen zich van de overige mogendheden met betrekking tot de beslechting der Oostersche zaken zou afgescheiden hebben. Thans komt de gewone correspondentie dezer hoofdstad daarop terug, zegt, dat het gouvernement in het laatst der vorige week over Marseille eene telegraphische depeche van den admiraal *Roussin* ontvangen had, waarbij de afscheiding der beide noordsche mogendheden aangekondigd werd, maakt tevens opmerkzaam op het berigt door de *Augsburgsche Zeitung* voor eenige dagen gegeven, dat de te Weenen teruggekomen russische gezant *von Tatitschef* geene instructien betrekkelijk de Oostersche zaken had medegebragt, en zegt, ten slotte, een brief uit Konstantinopel van den 31sten augustus ontvangen te hebben, waarin hoofdzakelijk het volgende voorkomt: „Het schijnt dat de overeenstemming der groote mogendheden niet lang geduurd heeft, want de heer *von Boutenieff* en de pruissische gezant moeten aan de Porte medegedeeld hebben, dat die mogendheden zich vrij achten om te handelen overeenkomstig hunne belangen, en in geen concessien zouden bewilligen die de onafhankelijkheid van den Sultan zouden te kort doen. Rusland heeft eveneens verklaard, dat het, krachtens het traktaat van Unkiar-Skelessi, gereed was om derwaarts eene vloot en troepen te zenden, ten einde den sultan op deszelfs eerste aanvraag te ondersteunen, en dat, indien de Porte aan de engelsche en fransche schepen den doortogt door de Dardanellen vergunde, Rusland zulks als eene vijandelijke daad zou beschouwen en de heer *Butenieff* terstond zijne passen zoude vragen."

Ongetwijfeld zullen deze berigten wel nadere bevestiging behoeven. Bovengemelde correspondentie van hier, verzekert nog, dat het gouvernement, op de ontvangst dier tijdingen, instructien aan den franschen gezant te Weenen gezonden heeft, om zich met den heer *von Metternich* te verstaan, en zoo Oostenrijk geneigd was zich in deze aangelegenheden aan de zijde van Frankrijk en Engeland te houden, zou men de begonnen onderhandelingen, in weerwil van Rusland en Pruissen, voortzetten.

— De *Moniteur Parisien* deelt bijzondere berigten mede uit *Zurich* tot den 7den September. De rust was in de stad geheel hersteld. De nieuwe autoriteiten hadden de middelen beraamd, om de landlieden weder huiswaarts te doen keeren. Op het hoofdplein der stad was een stellaadje opgerigt, van waar de leden der verschillende comités de burgers en landlieden, wier getal meer dan 15,000 bedroeg, toespraken, hun beloofden dat zij en hunne vrienden voor hunne regten zouden waken en zorgen dat de gedane beloften vervuld werden, zoodat zij gerust naar hunne woonplaatsen konden terugkeeren. Deze aanspraken werden in stilte aangehoord, en hadden het gewenscht gevolg, daar de meeste landlieden reeds dien dag de stad verlaten hadden.

Het voorloopig bestuur, waarin neven den burgemeester van Zurich *Hesz* (tevens president der bondsvergadering, daar Zurich thans voorzittend kanton is) de president van het centraal comité der ontevredenen, *Hurliman Landis*, gezeten is, na eerst eene proclamatie aan de bewoners van het kanton gerigt te hebben, waarbij hetzelve aankondigt het bestuur voorloopig op zich genomen te hebben, tot de bijeengeroepen groote raad de zaken weer op een geregelden voet, overeenkomstig de wetten en de behoeften der bevolking, zou gebragt hebben, heeft bij een rondgaanden brief aan de Zwitsersche kantons van het gebeurde verslag gedaan, hun de verzekering gegeven, dat de rust hersteld was, de eigendommen geëerbiedigd, en beiden voor het vervolg verzekerd waren; dat de opgeroepen groote raad van het kanton eene algemeene hervorming van de autoriteiten zou tot stand brengen en de constitutie van het kanton Zurich ongeschonden zoude bewaard blijven, weshalve het voorloopig bestuur ten sterkste protesteert tegen elk voorstel of elken maatregel om het kanton door eedgenootschappelijke troepen te doen bezetten, als zijnde onnoodig en niet verlangd wordende, terwijl zulks tot de bedenkelijkste gevolgen voor de rust van het kanton en voor die van geheel Zwitserland kon leiden.

— Aangaande de gebeurtenissen in Spanje is de volgende depeche uit Bayonne van den 10den September bekend gemaakt:

De generaal kommanderende de 20ste militaire divisie aan den minister van binnenlandsche zaken.

„*Espartero* schrijft mij onder dagteekening van den 8sten uit Tolosa, dat hij den 9den zijne bewegingen naar de vallei van Bastan zal beginnen, om don *Carlos* te noodzaken in Frankrijk de wijk te nemen. Hij moet mij bekend houden met den loop zijner operatien."

Men zegt dat het gouvernement nog eene telegraphische depeche ontvangen heeft, waarin gezegd werd dat een detachement der constitutionelen op het punt geweest was om zich van den persoon van don *Carlos* nabij Elizondo meester te maken, doch een kwartier uurs te laat gekomen was.

Het berigt gisteren van eene karlistische zijde vermeld, dat don *Carlos* met eenige bataillons van Leeumberry afgetrokken was, blijkt onwaar te zijn; hij bevond zich aldaar nog den 4den met de prinses *van Beira* en den prins van Asturie. Sommige der karlistische chefs deden pogingen om de verstrooide gedeelten der bataillons van Guypuzcoa en Biskaije te verzamelen, waarin zij, zoo men de karlistische bijzondere berigten gelooven kan, nog al slagen zouden, doch volgens de berigten van de constitutionele zijde, waren niet alleen deze van don *Carlos* afgevallen, maar volgden zelfs de bataillons van Alava en Navarre hun voorbeeld.

De *Courrier* van Bordeaux vermeldt, dat behalve de pater *Cyrillus*, ook *Eguya*, *Erro*, *de la Piscina*, enz. in Frankrijk gekomen zijn; dat de pater *Cyrillus* van eene dame vergezeld was die de nieuw uitgewekene karlisten met veel onderscheiding behandelden, waarom men dacht dat het de hertogin *van Beira* was; don *Carlos* zelf werd te St Jean-Pied-de-Port verwacht.

Het dagblad van Saragossa *l'Echo d'Arragon* geeft bijzonderheden over een zeer levendig gevecht op den 5den te Liria, in het koningrijk Valencia tusschen *Forcadel* en een deel der troepen van het leger van het centrum gehouden. De eerste hadden aanvankelijk de overmagt, doch de overwinning had zich voor de constitutionelen verklaard, op de komst van den generaal *Aspiroz* met versterking.

— Uit Madrid wordt van den 4den geschreven, dat de koningin tot staatssecretaris voor de finantien benoemd had, de directeur-generaal der renten don *José de Milan*.

In eene buitengewone zitting van de cortes op den 3den, had de minister van oorlog het rapport van *Espartero* medegedeeld, aankondigende de onderwerping van *Maroto*; de voorlezing van dit rapport werd met gejuich begroet. In de stad heerschte steeds groote vreugd over de gelukkige tijdingen. De bevolking was opgetogen, de koningin had zich op het balkon moeten vertoonen; illuminatien, serenaden, feesten, enz. werden er gegeven.

— De koers der binnenlandsche rente was heden flaauwer dan de vorige dagen; ook in de spaansche fondsen was eene reactie merkbaar. De notering was heden (11 *September*) 5 pCt. 110,70; 3 pCt. 81; Nap. r. 101,15; Sp. Ardoin gebleven 29¼; Passieve 7¼; oud diff. z. int. 7¾; nieuwe diff. z. int. 13; Rom. L. 102½.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 10den September.

Men verhaalt nu, dat de Bondsvergadering in de laatste dagen weder een of meerdere adressen, waarin over de opheffing der Hanoversche constitutie geklaagd wordt, heeft aangenomen. Indien dit waar is, moet het onlangs algemeen verspreid gerucht, dat die vergadering besloten zou hebben, geene dergelijke adressen meer aan te nemen, ongegrond zijn geweest.

Volgens brieven uit Hannover, werd daar verhaald, dat het ontwerp der nieuwe staatsregeling, waaraan nu gearbeid wordt, door de Koninklijke commissie voorgelegd zal worden aan de provinciale Stenden, alvorens hetzelve bij de algemeene Stenden vergadering worde ingediend.

— Z. K. H. de Groothertog *van Baden*, is den 6 uit Italië in zijne hoofdstad teruggekeerd. Naar men vernam, was de bijeenkomst der Stenden op den 15 Februarij 1840 bepaald.

— De Vorst *von Metternich* verlaat reeds zijne kamer en ontvangt visites. Den 22sten hebben HH. MM. de Keizer en Keizerin hem in zijn tuin met een bezoek vereerd. — Den 9den zou de Aartshertog *Reinier* Weenen verlaten, om naar Italië terug te keeren.

— Men voedde thans eenige meerdere hoop, dat de geschillen tusschen de regering en den Hongaarschen Rijksdag eerlang bijgelegd zullen kunnen worden, naardien de bekende graaf *Raday*, wiens al of niet benoeming tot gedeputeerde eene voorname oorzaak van den twist was, vrijwillig van alle aanspraak daarop heeft afgezien.

— Door de buitengewone nommers der Zuricher- en Bazeler Couranten, alsmede door de berigten van den *Schwabischen Merkur*, heeft men hier kennis bekomen van de betreurenswaardige gebeurtenissen die te Zurich zijn voorgevallen (bevestigende hetgeen door ons reeds gisteren, en heden hier boven onder Frankrijk, wordt medegedeeld). De laatste berigten alhier ontvangen, zijn van den 6den des avonds, in den *Schwabischen Merkur* voorkomende, en zeggen het volgende over den stand van zaken: » De voorloopige regering heeft van het raadhuis bezit genomen, de vlaggen uitgestoken, en bekend gemaakt dat zij tegen maandag aanstaande den grooten raad zou bijeenroepen; deze heeft echter niets anders te doen dan het berigt der voorloopige regering aan te hooren, zich dan te [illegible] grooten raad plaats te maken, die binnen driemaal 24 uren moet gekozen worden. Het vertrouwen is terug gekeerd; de zaken gaan weder haren gang; doch een deel der gewapende magt blijft nog in de stad, (deze zijn, volgens de berigten over Frankrijk, op de toespraak der lieden die hun vertrouwen hadden afgetrokken), dewijl het niet onmogelijk is dat de omvergestorte partij, hoe weinigen daarvan en ook onder het volk mogen zijn, eene tegenomwenteling wilde beproeven; er is althans spraak geweest, dat de gezanten van eenige kantons, wier stelsel met dat van het heden omvergestorte overeenstemt, zoo als Bern, Lucern en St. Gall, troepen willen inroepen. Het is moeijelijk uit de tegenstrijdige geruchten de waarheid te onderkennen; de volgende dagen zullen daarover veel licht verspreiden. Het is eene daadzaak dat de regering geheel radeloos was en reeds lang voor hare afdanking met der daad niet meer bestond. De linietroepen verlieten onmiddellijk na het gevecht, op het bevel der regering, hunne posten en de kasernen, en verstrooiden zich, wat bij hun gering getal, voorzeker het beste was. De stads-militie bezette het tuighuis. Uit het hotel *Baur*, een der nieuwe prachtig ingerigte logementen, bij den post gelegen waar de regering vergaderd was, zocht ieder heden morgen een goed heenkomen, daar niemand gezind was zulke vreeselijke tooneelen meer bij te wonen. De landdag staat op den achtergrond. De gesteldheid van Zurich als voorzittend kanton heeft een zwaren schok gekregen.

ENGELAND.

LONDEN, den 11den September.

Er hebben verscheidene groote gastmalen ten hove plaats gehad, bij gelegenheid van het bezoek van HH. MM. den Koning en de Koningin der Belgen.

— Men spreekt van het scheppen van nieuw papier, ten beloope van eene som van 2 millioen ponden sterling, ten behoeve van de bank der Vereenigde Staten, en zulks vooral door bemiddeling van de heeren *Hope en Comp.*, te Amsterdam.

— De tijdingen nopens den oogst van hier te lande en uit de Vereenigde Staten luiden gunstig. In laatstgemelde Staten duurt de krijg met de Indianen voort. Er moeten op één punt 200 hunner gevallen zijn.

— Men heeft thans in Engeland berigten uit Canton tot den 11den Mei, waaruit blijkt, dat de oneenigheid tusschen de aldaar gezetene Engelsche kooplieden en de Chinesche overheden toen nog geenszins was bijgelegd. Die overheden drongen steeds op de uitlevering der 20,283 kisten opium aan, en hadden maatregelen genomen, om, zoo lang die uitlevering niet geschied was, 16 Britsche onderdanen als gijzelaars te Canton te houden. Inmiddels werd aan geen Europeesch schip verlof verleend, om de rivier op te varen. Na het voldoen aan de eischen der Chinesche overheden, waren zij voornemens om den handel en de scheepvaart weder vrij te stellen; doch de surperintendent der Britsche kooplieden, kapitein *Elliot*, had verklaard, dat na al het gebeurde, geen zijner landgenooten in China kon blijven. Hij zelf was gezind te vertrekken; welke afreize als het ware tot eene verdere schorsing der handelsbetrekkingen met China, die dan waarlijk zeer lang zou duren, beschouwd wierd. In de Londensche bladen dringt men thans op het nemen van krachtige maatregelen tot bescherming van den Britschen koophandel in China aan.

— Gisteren waren de 3 pCt. gecons. 91; Nederl. 2½ pCt. 54 drie achtste; dito 5 pCt. 104 drie achtste; Sp. Ardoins, 27¾; Portugal 3 pCt. 21 drie achtste, 5 pCt. 27¼.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 12den September.

Aanstaanden Maandag vertrekt Z. K. H. Prins *Hendrik* wederom naar Vlissingen, doch ditmaal om zich van daar naar zee te begeven, en Hoogstdeszelfs reis naar de Middellandsche zee aan te nemen.

— Z. K. H. Prins *Frederik* der Nederlanden heeft thans Hoogstdeszelfs buitenverblijf verlaten en zich naar Pruissen begeven, alwaar de Prins, H. K. H. Prinses *Frederik* vergezellen zal. In October aanstaande zullen Hoogstdezelven van daar in deze stad terugkeeren.

— Het heeft Z. M. dezer dagen behaagd, in de te Vlaardingen te houden loterij van weldadigheid, voor de weduwen en weezen, die, ten gevolge van het verongelukken van drie visschers, in de grootste ellende zijn gedompeld, voor *twee duizend*, à *f* 1,00 per lot, deel te nemen; terwijl ook H. K. H. prinses *Albert* van Pruissen deze onderneming met eene bijdrage heeft vereerd.

— Naar aanleiding van het bevelen van Z. Exc. den Minister van Justitie, is door het hoofdbestuur der registratie aan een der heeren Gouverneurs te kennen gegeven, dat voor de invordering van boeten en geregtskosten de lijfsdwang niet kan worden aangewend tegen degenen, welke geen beheer over hunne goederen hebbende, persoonlijk buiten staat zijn dit te betalen; dat derhalve dit middel noch tegen minderjarigen, noch tegen gehuwde vrouwen in het algemeen kan worden gebezigd, ten ware de vrouw uitdrukkelijk het beheer over hare goederen mogt hebben bedongen; dat al verder dit dwangmiddel ook niet [illegible] kan worden ten uitvoer gelegd voor deze soort van boeten en kosten, [illegible] gemeenschap gehuwde vrouw veroordeeld [illegible]; daarentegen ongehuwde meerderjarige vrouwen moeten worden gelijk gesteld met alle andere personen, het vrije beheer over hunne goederen hebbende, en mitsdien de lijfsdwang op hen kan worden toegepast.

— Z. M. heeft dezer dagen gelieven te bepalen, dat eenige officieren beneden den rang van kapitein en eenige onderofficieren voor de dienst in de Oost-Indiën bestemd, mits daartoe genegen zijnde, gedurende eenige maanden ter kust van Guinea dienst zullen doen, ten einde aldaar de gesteldheid van de afrikaansche recruten te leeren kennen, en vervolgens met dezelve naar [illegible] te vertrekken.

— De heeren studenten der Leidsche hoogeschool, welke in het jaar 1830 de wapenen voor Nederland [illegible] hebben opgevat, zijn tegen den 21sten dezer maand [illegible] der Akademie bijeen geroepen, alwaar [illegible] ter bewaring geplaatst zal worden.

— De heer [illegible], geëmployeerde aan het departement van kolonien, is benoemd tot amanuensis der commissie, belast met het daarstellen der vereischte ontwerpen om de nieuwe Nederlandsche wetgeving voor Neêrlands Indië toepasselijk te maken.

— Het vroeger vermeld berigt, dat de generaal-majoor [illegible] den 1sten October in de generale directie van het departement van oorlog door den generaal-majoor *Schuurman* zal worden vervangen, wordt gezegd in zoover onnaauwkeurig te zijn, dat de generaal-majoor *Schuurman* met den 1sten aanstaande aan de generale directie van oorlog zal zijn verbonden, doch eerst met den 1sten Januarij aanstaande als directeur-generaal van oorlog zal optreden. Verder zegt men dat de generaal-majoor *Kherck* voorloopig belast is met het opperbevel in deze vesting, met behoud van het kommando zijner brigade.

— Het stedelijk bestuur der stad Amsterdam heeft voor de armen-administratien der verschillende gezindheden dier stad eene niet onaanzienlijke som beschikbaar gesteld, ten einde daaruit eene extra-bedeeling te doen [illegible] tijdens den intogt van HH. KK. HH. den Erfprins en de Erfprinses *van Oranje* in de hoofdstad, welke op Maandag den 23sten dezer zal plaats hebben.

— Bij besluit van het provinciaal geregtshof in Holland, in dd. 9 September jl., zijn tot deurwaarders bij de arrondissements-regtbank te Amsterdam benoemd, al de deurwaarders welke, op het tijdstip der ontbinding van de voormalige regtbank van eersten aanleg te Amsterdam, alsnog bij die regtbank in functie waren en sedert als zoodanig, bij de eerstgemelde regtbank provisioneel hebben gefungeerd.

— Men schrijft uit Zwolle van den 14den September: Heden morgen omstreeks vijf ure ontstond er brand bij den landbouwer *Lambert Eggerman*, wonende alhier aan den Hasseler dijk. Eer er hulp kon aangebragt worden was de woning reeds tot op den grond toe afgebrand met al wat er in was, gelukkig zijn er geene menschen bij omgekomen. Deze man heeft een talrijk gezin en door deze ramp alles verloren; eene andere woning daar vlak naast gelegen is geheel bevrijd gebleven, door dat de wind naar den anderen kant was.

— Uit Groningen wordt van den 9den gemeld, dat de Staten dier provincie buitengewoon zijn bijeengeroepen, tegen Vrijdag, den 20 September aanstaande, ten einde over te gaan, overeenkomstig de bepalingen van artikel 182 der grondwet, tot het opmaken van eene nominatie van drie personen, tot vervulling der bestaande vacature van een raadsheer in het provinciaal geregtshof van Groningen.

De arrondissements-regtbank aldaar heeft, op de aanbevelingslijst van drie kandidaten, tot vervulling van de plaats van regter in dezelve, opengevallen door de benoeming van Mr. *G. W. Beckhout* tot raadsheer in het Provinciaal Geregtshof, geplaatst de heeren Mr. *G. B. Cockinga*, regter in de arrondissements regtbank te Winschoten, Jonkhr. Mr. *S. W. Trip*, substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Groningen, en Jonkhr. Mr. *W. M. de Marees van Swinderen*, regter in de arrondissements regtbank te Appingadam. Deze aanbevelingslijst is door genoemde regtbank, in gevolge de wet, aan den president en den procureur-generaal van het provinciaal geregtshof ingezonden, en zal aan Z. M. den Koning worden aangeboden, om daarop zoodanig acht te slaan, als Hoogstdezelve dienstig zal oordeelen.

— Z. M. heeft toegestaan de oprigting eener maatschappij, onder den naam van Maatschappij van Nijverheid te Weesp, ter uitoefening der olieslagerij, zeepziederij, koorn- en moutmalderij en machinale vlaspinnerij. Tot het drijven van een en ander zal de stoomkracht worden gebezigd. De Maatschappij zal bestaan gedurende den tijd van vijftien jaren. Haar fonds zal bedragen ƒ 175,000, doch zal, bij meerdere uitbreiding van de zaken der maatschappij, door deelhebbers in eene algemeene vergadering tot ƒ 250,000 kunnen worden gebragt; het kapitaal zal zijn verdeeld in 175 aandeelen, ieder van ƒ 1000. Tot commissarissen dezer Maatschappij zijn benoemd de heeren *G. Ochsner* en *H. Overmans* en tot directeuren de heeren *E. van de Velde*, *L. J.* en *B. H. Zwart*.

— Naar men verneemt zal de beroemde *Thalberg*, ongetwijfeld de eerste pianist van het tijdstip, voldoende aan het verlangen van verscheidene onzer *dilettanti*, omstreeks de maand September aanstaande ons land bezoeken.

De Belgische dagbladen van gisteren houden weinig van aanbelang. Uit Antwerpen wordt gemeld [illegible] en aan de [illegible] hebben alvorens de forten Lillo en Liefkenshoek [illegible] geopend en in goeden staat gebragt waren. Met de jongste stoomboot uit Rotterdam waren te Antwerpen aangekomen de baron *van Westreenen van Tiellandt* en de markies *van Trasignies*.

— De daling in de Ardoins te Parijs bragt ook gisteren te Brussel reactie te weeg, desniettemin was er veel handel in de spaansche fondsen, daar vele speculanten op eene nieuwe rijzing vertrouwden. De koers was gisteren te Brussel 25⅛, een zestiende, 24 elf zestiende, ⅞; te Antwerpen 24⅞, 25.

VAN DE STATEN-PROVINCIAAL.

Zonder ons op te houden met de aanwijzing der materiele veranderingen die noodig zouden bevonden worden, ter vervanging van de nu bestaande bepalingen omtrent de Eerste Kamer der Staten Generaal, en de bepalingen van artikel 113 en volgende in overeenstemming te brengen met hetgeen wij gezegd hebben, om in dat geval aan den Raad van State de werkzaamheden der Eerste Kamer op te dragen, gaan wij over tot het zesde hoofdstuk, handelende van de Staten Provinciaal. Het is zeer wenschelijk om eenige verandering te gemoet te mogen zien in artikel 129, betrekkelijk de drie standen: edelen, steden en landelijken stand; want ofschoon wij gaarne erkennen, dat de edelen *qua tales* geen bijzonder belang in de maatschappij vertegenwoordigen, en veelal derzelver gegoedheid bestaat in groote grondbezittingen, zoo moet en mag zij beschouwd worden als eigenlijk een en denzelfden stand met den landelijken stand uit te maken. Wij hebben er dus vrede mede, en verstaan niet, waarin de groote grieve gelegen zij, dat de edelen of ridderschap medewerkt tot het zamenstellen van het collegie van de staten der Provincien. Edoch, wij ontmoeten hier niet eene zoo weldadige bepaling, als in art. 93 ten opzigte der Staten-Generaal aangetroffen wordt, namelijk dat leden der Prov. Staten in eene der kamers van de Staten-Generaal zitting nemende ophouden tot de Prov. Staten te behooren. Intusschen zou het wenschelijk zijn, dat dergelijke bepaling ook voor de leden der Prov. Staten, ten opzigte van het lidmaatschap van stedelijke regeringen en van het kiezerschap gesteld werd. Bij de inderdaad van het volk geheel en al vervreemde wijze van vertegenwoordiging van de Staten-Generaal, ziet men leden der Prov. Staten tegelijk leden van stedelijke besturen en kiezers zijn, zoo dat met der daad de uitoefening van het kies-regt voor de Staten-Generaal nu in handen van enkele geprivilegieerden is geraakt. Indien roostersgewijze uitvalling om een bepaald getal jaren ook ten opzigte van de stedelijke regeringen wierd bepaald en elk kollegie op zich zelve stond, dan zou er zelfs bij deze filtrering van keuze, nog eenig levendig aandeel in de publieke zaken bestaan, dat, wanneer het op eene gematigde wijze wordt aan den dag gelegd, allerweldadigst werkt; maar overdreven, of te zeer verdoofd en bedwongen, de nadeeligste gevolgen op het welzijn der natie uitoefent. Zoodra de natie buiten den natuurlijken toestand gebragt wordt, kwijnt zij en verteert zich. Eene herziening der reglementen bedoeld bij de artikelen 131 tot 135 zou dus wenschelijk zijn. Over het art. 142 valt niets te spreken; wij hebben reeds meermalen gezegd, en zullen er opzettelijk in een volgend artikel over spreken, dat benoemingen of voordragten van personen niet behooren te worden opgedragen aan zoo groote collegien; dit geeft aanleiding tot allerlei kuiperijen van allerlei slag en van verschillenden kant; bovendien komt het er toch maar op neer, wie door den commissaris des konings in overeenstemming met het werkzaam deel der Staten Provinciaal, namelijk de gedeputeerden, verlangd wordt; en waartoe dus niet afgesneden al die nuttelooze moeijelijkheden en *ambiëring* van al die leden der Provincien; waarbij zoowel het *corpus morale* der Staten als het gezag en de invloed der regering op den duur verzwakt worden. In de tweede afdeeling treft men in het artikel 144 de bepaling, dat de Prov. Staten de opdragt hebben om leden voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal te kiezen, in of buiten hun midden, en zooveel doenlijk uit alle de oorden van hunne provincie. Aan dat voorschrift wordt in deszelfs wil en strekking geenzins overal voldaan, en wordt de grondwet ontdoken ten believe van enkele personen, of uit vooroordeel tegen de bewoners van andere oorden der provincie dan van de hoofdplaats. Dergelijk misbruik behoort geweerd te worden. De grondwet moet behoorlijk en in waarheid worden nageleefd; daarom zou eene keuze door kiezers, betalende een hoog regt in de beschreven middelen des Rijks, districtsgewijze, van personen in die districten wonende, of geboren, of gegoed tot eene zekere somme meer wenschelijker zijn. Die kies-kollegien behoeven niet te uitgestrekt te zijn; het zou volstaan, wanneer de betaling in de lasten hoog genoeg gesteld was, om alleen aan hen, die bij het lands welzijn belang hebben en bij de instandhouding der bestaande orde, alleen het regt der keuze toe te kennen; de verkozene alleen zoude geene andere vereischten moeten behoeven dan nu gevorderd wordt. Nog blijft onze aandacht gevestigd op artikel 151; de ongelukkige gezindheid om te veel te centraliseren heeft de magt van de Staten der Provincien geknot; [illegible] genezen worden door eene herziening der reglementen, en bij vereenvoudiging in het hoofd-bestuur zou het aan de Prov. Staten die vrijheid hergeven, die wenschelijk is. De tegenwoordigheid van kundige en werkzame commissarissen des Konings, die uit eigene oogen zien, zullen genoegzaam in staat zijn om misbruiken te weren, die, hetzij al van den beginne, hetzij in het vervolg het algemeen bestuur zouden hinderlijk zijn. Thans wordt de zucht tot centraliseren te veel uitgestrekt ter zake van minder en dikwijls geheel provinciaal belang. Wat wij gezegd hebben ten opzigte der Prov. Staten geldt, voor wat de herziening der reglementen betreft, ook ten opzigte der plaatselijke besturen. De slotbepaling van dit hoofdstuk over het regt van petitie is een zoo heilig en verwaarborgend regt, dat het wel onveranderd mag worden overgenomen; wij hebben toch in ons land geene herhaling te wachten van het misbruik van dat regt, waarbij evenwel meer mogt bepaald worden, wie de bevoegde magt was, om de verzoekschriften aan te nemen, dan om op den inhoud derzelve acht te slaan. Want ook zonder die petitien kende men de bezwaren, en die bekend waren, werden en zouden ook, zonder dat, verholpen zijn.

HUISREGELEN.

Die goed wil vergaren,
Moet leeren bewaren.

TWEE VOORBEELDEN.

Ik heb twee vrienden gehad, wier gansch tegenstrijdige levenswijze en manier van zien, zoo geheel onderscheidene resultaten te weeg bragt, dat ik hen wel tot een waarschuwend en opwekkend voorbeeld voor den huisregel:

Die goed wil vergaren,
Moet leeren bewaren.

kan voorstellen.

De heer JASPER KNOOP, was van der jeugd af een vlug en denkend genie. Zijn vindingrijke geest, was steeds bezig met iets nieuw en men zoude het niet kunnen gelooven, wat hij niet met eigene handen reeds als kind daarstelde. Er was geene machinerie in het groot die hij niet in het klein nabootste. Er was geen zoó moeijelijk rekenkunstig voorstel, dat hij niet oploste. Er was geene zaak die hem werd voorgesteld, door welke hij geen gat zag. Hij had daarbij een aanzienlijk vermogen. Van der jeugd af goed onderwezen, door beste leermeesters tot de grootste kundigheid gevoerd, scheen men van hem iets groots, iets buitengemeens te moeten verwachten. Wie zoude hem niet in een prachtig huis, in het midden van eene kostelijk fabriek, een bezitter van kapitalen, en ik weet niet wat, al zich zelven gedacht hebben? Edoch van dat alles is niets verwezenlijkt. Integendeel de man komt nu nog vaak langs mijne deur als een bedelaar. Zijne armoede en ellende is te groot om haar te beschrijven.

En waardoor? JASPER KNOOP, moest altijd naar grooten rijkdom uitzien. Een klein winstje, een matig sommetje met zuinigheid en overleg overgewonnen, kon hem niet bekooren. Hij moest de man zijn die door zijn groot genie, kapitalen met kapitalen overwon. Hoorde men zijne berekeningen, zij waren zoo zuiver als goud. Zag men hem in zijne daden, niemand kon de plank verder misslaan. Waarom? hij had wel genie om te winnen, maar niet om te bewaren! Daarom, onderwijl hij altijd over groote resultaten dacht, vergat hij de kleine. Ook is ons fabrijkwezen wel tot zulk eene hooge trap van volmaaktheid geklommen, dat de eenigste winsten bij eenige matige procenten, wel voornamelijk in het bezuinigen van kleinigheden bestaan zullen. Dat alles ging hier verloren.

»Het is slechts eene kleinigheid," dit woord was sterk op de lippen van onzen JASPER, en de kleinigheden hebben het hem toch gedaan. Als een ander zijn bier aftapte en het vat naderhand nog oplag, om het zuivere bier af te laten loopen, en het dikke dat op den bodem ligt tot schoensmeer bewaarde, onze JASPER liet het alles verloren gaan. »Het is slechts eene kleinigheid" zeide hij.

Als hij met zijne vrienden de eene of andere plaats bezocht, was JASPER gemeenlijk de man, die de beurs trok. Wij zullen het wel verrekenen, zeiden zijne vrienden, en als zij JASPER al eens aan hunne schuld herinnerden, dan was hij los genoeg van het geld om hen te antwoorden: »Kom! kom! dat is de moeite niet waard, het is maar eene kleinigheid, wij zullen dat wel eens vinden."

Was het dat JASPER eene aanteekening te maken had, hoe klein dan ook, en waartoe een snippertje papier genoeg was, hij nam er een gansch vel toe. Nooit zoude hij gemeen papier gebruiken, zoolang hij post- of velinpapier had. Het zijn kleinigheden zeide hij, en maakte telkens eene nieuwe spleet, als hij zijne pen vermaakte.

Toen hij naderhand in zijne affaire reizen moest, nam hij zijne plaats steeds de diligence, in plaats van de schuit; de roef, in plaats van het ruim; een eerst logement boven eene koopmans-herberg, - en wat hij te voet zoude kunnen afdoen, kostte hem het allermeest, dewijl hij dan voor zijn fatsoen, een rijtuig nam. »Het is maar eene kleinigheid", meer zeide hij niet, en om zich het figuur te geven van een bezet man voegde hij er bij, »men komt zoo ook spoediger voort."

Toen hij trouwen zou, gaf hij zijne toekomstige gade, zulk een dunk van [illegible] dat hij bijna altijd het woord »het is maar eene kleinigheid", op zijne lippen had, dat zij vele groote zaken als klein begon aan te zien.

De gansche huisselijke inrigting werd nu naar deze wijze van zien ingerigt. Moest er wat gekocht worden, men nam het beste; »het is maar eene kleinigheid" zeide men »en het duurt ook te langer;" moest er gegeten worden, een partijtje aangelegd, er mogt niets ontbreken. Het ging alles onder de leus eens kleinigheids er mede door. De meiden in huis, de knechts op de fabrijk dachten er niet anders over, »het is maar een kleinigheid," schreeuwden zij, telkens en ook dan, wanneer er groote dingen van afhingen, en lieten Gods water over Gods land loopen.

Maar dat ging ook zoo lang als het voeten had. Als JASPER nu gedacht had: wij zullen ons, gelijk men met de vogels doet, die het te weelderig hebben, op zwart zaad zetten, ware hij wijs geweest; doch hij kende in zijnen hopeloozen toestand zoo min als hij de waarde kende der kleinigheden. Ten laatste was hij volkomen met al zijne groote winsten aan het eind gekomen, omdat hij niet wist op de kleintjes te passen. Had hij eerst leeren bewaren, dan leeren vergaren, hij had een rijk man geweest; nu is hij naakt en van alles berooid.

Gansch anders ging het met mijnen vriend WILLEM VAN DER BERG; alles wat hij had bestond in een stuk warmoezeniers grond en eene, voor dat bedrijf geschikte woning. Zijne zaak was klein, maar hij heeft er kapitalen op overgewonnen. Immers geen [illegible] ging er verloren, en geen blad dat niet nog zijne waarde had. Onder de boomen stonden de bessen, langs de zoomen, de aardbeziën, de bloemhof was bezet met geneeskundige planten; zijne bakken bragten hem fijne bloemen en groenten op. Het was hier aan alles te zien, dat er niets verloren mogt gaan. Dat heb ik van de natuur zelve geleerd, zeide WILLEM, ook in hare werkplaats gaat niets verloren, geen zand zoo dor waar nog niet helm of spar in groeit, geen moeras dat niet zijne biezen en riet kweekt; en zoude dan mijn hof, die in de vettigheid het alles te boven gaat, onvruchtbaar liggen? Zoude er iets op verloren gaan? neen, geen span gronds die niet wel gebezigd, dertig, zestig en honderdvoud oplevert, wat men aan hem toevertrouwt. Mijn groote meester leerde mij dit, toen hij die van vijf brooden, zoo vele duizende spijzigde, beval dat men de overgeschotene brokken zoude verzamelen. Dat zoude Hij niet gedaan hebben, als het niet een der noodigste lessen voor den [illegible] was, niets verloren te laten gaan. Geen uur van den dag dat men aan de ledigheid onttrekken kan; geen uur van den nacht, dat men van den slaap kan ontwoekeren, mag men heen laten vlieden. Geene zaak zoo klein in het huis of op het erf, dat nog niet eenmaal te pas zoude komen. Alles heeft zijn eigen nut, en slechts hem zal het welgaan, die de eenvoudige les ter harte neemt, dat vele kleintjes, een groote zaak uitmaken; dat ieder geheel, uit kleine deelen te zamengesteld is; dat men deze moet bewaren, om ginds wat te vergaren, dat zóó slechts de rijke rijk wordt langs eenen eerlijken weg; maar door het tegendeel ook de rijkste wederom arm wordt, en er geen schatten zoo groot zijn, die tegen het ophouden van de les der bewaring bestand zijn.

---

178 KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

5de Trekking. N°. 16676, een prijs van *f* 1000.
6de » N° 9909, een prijs van *f* 1000; N°. 23978, een premie van *f* 2500.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS waren gisteren (12 *September*) genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53⅝, dertien zest.; dito 5 pCt. 101⅝; Kansbill. 26; Handelm. 174¼; O. Indie 5 pCt. 99 drie achtste, ½; Ardoin 25½, ¼, ¾, 25⅛; Passieve 7½, drie achtste; Int. uitgest. 8½, drie achtste; Roebels 6 pCt. 97⅞; Columb. 20¾; Bl. Gr. 14¼, ½.

THÉATRE FRANÇAIS.

SAMEDI 14 *Septembre* 1839, *pour le n°.* 1er *de l'abonnement.*

1°. LA CHANOINESSE, 2°. LA MARRAINE, 3°. L'AMI GRANDET.

On commencera à 6 heures.

Les Jours de Spectacle, les portes resteront ouvertes jusqu'à minuit. M.M. les Cadets assisteront à toutes les représentations.

UIT DE HAND TE KOOP,

om met 1° Mei 1840 te aanvaarden.

Een HUIS, staande en gelegen in het midden der stad *Breda*, met *tien* zoo BENEDEN- als BOVEN-KAMERS, DROOG-ZOLDERS, KELDERS, KEUKEN met WEL- en REGEN-WATER, PLAATS en GROOTE TUIN, beplant met veel vruchtdragende BOOMEN. Te bevragen bij de Uitgevers dezer.

, Men is van meening, ten gevolge der bekomene autorisatie der Arrondissements-Regtbank te *Gorinchem*, door den Notaris VAN EETEN, residerende te *Gorinchem*, in het Logement *den Hooiwagen*, bij ADRIANUS VAN ALPHEN aldaar, op Maandag den 30 September 1839, des namiddags ten drie ure, in het openbaar ter Inzetting te Veilen, en acht dagen daarna, zullende zijn Maandag den 7 October, ter plaatse en ure voormeld, finaal te Verkoopen:

De OUDE KALVERWAARD, groot [illegible] Roeden, 24 Ellen, Kadastrale meting, bestaande in BOUW-, WEI- en HOOILANDEN, met de Kaden, Bermen, [illegible] en Beplantingen; gelegen onder *Werkendam*, Provincie *Noord-Braband*.

Twee derde gedeelte in het op voormelde Kalverwaard staande HUIS, SCHUUR en verdere GETIMMERTE, met de daarbij behoorende 38 Roeden, 52 Ellen ERF en MOESTUIN.

Een Bunder, 89 Roeden, 5 Ellen GRIENDLAND, mede gelegen onder *Werkendam*, in den *Koopwaard*.

Wijders eenige Perceelen BOUW- en WEILANDEN, gelegen onder *Giessendam*.

Nadere onderrigting te bekomen bij den voornoemden Notaris, en bij den Heer JAN BLOKLAND Janszoon, te [illegible].

, Door verandering van woonplaats, biedt men binnen *'s Hertogenbosch* aan, tegen billijke voorwaarden en gemak omtrent de betaling, terstond over te geven: Een zeer nette welingerigte KRUIDENIERS-AFFAIRE en SLIJTERIJ, met alle deszelfs toebehooren, het HUIS des verkiezende daarbij in huur over te nemen, gelegen op eenen goeden stand en waarin die affaire met succes wordt uitgeoefend en nog voor verdere uitbreiding vatbaar is.

Adres met geslotene vrachtvrije Brieven, onder de letter E., bij de Boekhandelaars en Courantiers E. LION & ZONEN, te *'s Hertogenbosch*.

, Les personnes auxquelles l'usage du Café ou du Chocolat est défendu, celles dont l'estomac réclame un déjeuner léger et nourrissant, trouveront dans le RACAHOUT DES ARABES l'alimentation la plus agréable et la plus salutaire. Cet aliment est aussi très convenable aux *dames*, aux enfants et à *toutes les personnes* faibles ou nerveuses.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.